

ΒΡΑΒΕΙΟ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ (1979)



ΕΛΛΗΝΟΡΘΟΔΟΞΗ ΠΟΛΥΤΕΚΝΗ

Οικογένεια

Ὁ ὁσιος Γέροντας
Φιλόθεος Ζερβάκος
καί τό κοινωνικό του ἔργο

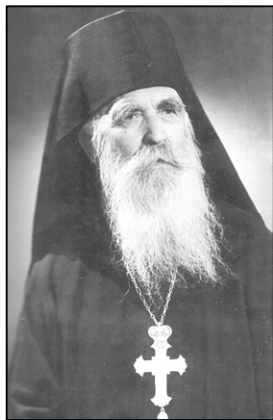


ΤΕΥΧΟΣ
190 / 2026

ΔΩΡΕΑΝ

ΕΚΔΟΣΗ
Π.Ε.ΦΙ.Π.

Ὁ ὁσιος Γέροντας Φιλόθεος Ζερβάκος καί τό κοινωνικό του ἔργο (1884 –† 6.5.1980)



Ὁ Γέροντας Φιλόθεος, κατά κόσμον Κωνσταντῖνος Ζερβάκος, γεννήθηκε στούς Μολάους τῆς Λακωνίας τό ἔτος 1884. Οἱ γονεῖς τοῦ ἦταν ἄνθρωποι πιστοί στόν Θεό καί ἐνάρετοι. Ἀπό τήν παιδική του ἡλικία φάνηκε μία ἔμφυτη κλίση του πρός τήν Ἐκκλησία. Ὅταν τελείωσε τό Δημοτικό Σχολεῖο, οἱ γονεῖς του τόν ἔστειλαν στό Διδασκαλεῖο. Διορίσθηκε δάσκαλος στά δεκαεπτά του χρόνια. Ὅμως ὁ νεαρός Κωνσταντῖνος, εἶχε ἄλλες ἐπιθυμίες. Λαχταροῦσε νά μιμηθεῖ τή ζωή τῶν Ἀγγέλων, νά γίνει μοναχός.

Κάνοντας ὑπακοή στόν πνευματικό του ὑπηρέτησε πρῶτα στόν στρατό ὡς ὑπαξιωματικός. Μετά τόν στρατό ἡ ἀπόφασή του νά γίνει μοναχός ἦταν πλέον ἀμετάκλητη. Ὁ Θεός ἔφερε τά βήματά του κοντά στόν Ἅγιο Νεκτάριο. Ἀνοῖξε τήν καρδιά του στόν σοφό καί διακριτικό ἱεράρχη. Ὁ Ἅγιος χάριξε γιά τήν ἀπόφασή του καί τόν συμβούλεψε μάλιστα νά ἀφιερωθεῖ στήν ξακουστή Μονή Λογγοβάρδας. Ὁ Κωνσταντῖνος φανέρωσε τήν ἔντονη ἐπιθυμία του νά μονάσει στό Ἅγιον Ὅρος. Ὁ Ἅγιος Νεκτάριος δέν τοῦ ἔκλεισε αὐτόν τόν δρόμο. Τόν προειδοποίησε ὅμως, ὅτι ὅπου καί νά πάει, θά καταλήξει στή Λογγοβάρδα.

Προσπάθησε νά μεταβεῖ στό «Περιβόλι τῆς Παναγίας», μά στάθηκε ἀδύνατον. Κινδύνεψε ἡ ζωή του ἀπό τοὺς Τούρκους πού τότε κατεῖχαν τή Θεσσαλονίκη. Σώθηκε κατόπιν θαυματουργικῆς ἐπεμβάσεως τοῦ πολιούχου τῆς Ἀγίου Δημητρίου. Ἔτσι κατάλαβε ὅτι τό θέλημα τοῦ Θεοῦ ἦταν νά μονάσει στή Λογγοβάρδα καί ὅχι στόν Ἀθωνα.

Ἡ Ζωοδόχος Πηγὴ τόν δέχθηκε στό ὀνομαστό Μοναστήρι της στήν Πάρο. Τό ἔτος 1907 ἔγινε μοναχός καί ὀνομάσθηκε Φιλόθεος. Μετά ἀπό λίγο, κάνοντας ὑπακοή στόν Γέροντά του, μέ φόβο καί τρόμο δέχθηκε τόν πρῶτο βαθμό τῆς ἱερωσύνης. Τό 1912 χειροτονήθηκε πρεσβύτερος καί ἀκολούθησε ἡ χειροθεσία του σέ πνευματικό καί ἀρχιμανδρίτη. Προσπάθησε ὅσο μπορούσε νά ὑπηρετήσῃ ἐπάξια στό ἱερό θυσιαστήριο. Ταυτόχρονα ἐξελίχθηκε σέ ἕναν πολύ ἔμπειρο καί φωτισμένο πνευματικό. Χιλιάδες ψυχές ἀπό ὀλόκληρη σχεδόν τήν Ἑλλάδα καί ἀπό τό ἐξωτερικό ἀκόμη, ἐμπιστεύθηκαν τή σωτηρία τους στή διακριτική του καθοδήγηση, καθὼς ἐνεργοῦσε μέ τόν φωτισμό τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Τό 1930 κοιμήθηκε ὁ ἡγούμενος τῆς Μονῆς τῆς Μετανοίας του καί πολυσέβαστος Γέροντάς του Ἱερόθεος

Βοσυνιώτης. Μέ διαθήκη του τόν ὅρισε διάδοχό του. Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Ὁσίου Φιλοθέου ἡ Λογγοβάρδα ἀναδείχθηκε σέ ἕναν φωτεινό φάρο τῆς Ὁρθοδοξίας. Ὁ Ὁσιος πλήρης ἡμερῶν κοιμήθηκε ὁσιακῶ στήν Ἱερά Μονή Θαφανῶν στίς 8 Μαΐου τοῦ ἔτους 1980.

Ὁ Ὁσιος Φιλόθεος ἔζησε σέ μία ἐποχή πού ὑπῆρχαν ἔντονα κοινωνικά προβλήματα. Χωρίς νά παραμελεῖ καθόλου τή διδασκαλία τῆς πίστεως, τήν ἐξομολόγηση καί τά ὑπόλοιπα πνευματικά του καθήκοντα, φρόντιζε παράλληλα τόν πάσχοντα συνάνθρωπο. Σέ ὅλη του τή ζωή τόν διέκρινε μία θυσιαστική διάθεση προσφορᾶς στούς πονεμένους συνανθρώπους του μέ ἀνιδιοτέλεια. Ἡ ἐλεημοσύνη ἦταν μία συνεχῆ καί ἔμπρακτη ἐκδήλωση ἀγάπης πρός τόν συνάνθρωπο, στό πρόσωπο τοῦ ὁποίου ἔβλεπε τόν ἴδιο τόν Κύριο. Ὁ ἴδιος, ἀκτῆμων καί φτωχός ἀπό ὑλικά ἀγαθά, εἶχε πάντα νά δίνει ἀπλόχερα σέ ὅσους πρόσφευγαν στή βοήθειά του. Εἶχε πάντοτε στόν νοῦ του τόν λόγο τῆς Γραφῆς, κατὰ τόν ὁποῖο δέν εἶναι δυνατόν νά ἀγαπᾷ κανείς τόν Θεό, χωρίς νά ἀγαπᾷ ταυτόχρονα καί τόν συνάνθρωπό του. Ἔτσι, μόλις ἐγκαταβίωσε στή Μονή τῆς Λογγοβάρδας ἄρχισε ἀμέσως νά φροντίζει ὅσους εἶχαν ἀνάγκη. Ὑπηρετοῦσε μέ ἀγάπη τούς ἀσθενεῖς καί γέροντες ἀδελφούς του. Τούς ἐπλενε, τούς καθάριζε, τούς πῆγαινε φαγητό, τούς παρηγοροῦσε. Τήν ὑπηρεσία αὐτή τήν πρόσφερε μέ πολλή χαρά καί εὐχαρίστηση, γιατί ὑπηρετώντας τούς ἀσθενεῖς ὑπηρετοῦσε τόν ἴδιο τόν Χριστό. Ἐφάρμοζε πιστά αὐτό πού μᾶς ζητᾷ ὁ Κύριος στήν παραβολή τῆς Μελλούσης Κρίσεως: «ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνί τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοί ἐποιήσατε» (Ματθ. 25, 40).

Ὡς Ἡγούμενος τῆς Λογγοβάρδας κατόπιν, ὄχι μόνο συνέχισε τήν παράδοση τῆς Μονῆς νά προσφέρει ἐλεημοσύνη σέ ὅσους εἶχαν ἀνάγκη, ἀλλά αὖξηση ὅσο μπορούσε περισσότερο τήν προσφορά ἀγάπης. Ἡ φιλοξενία τοῦ Μοναστηριοῦ στίς ἡμέρες του ἔμεινε παροιμιώδης! Κανένας ἀπό αὐτούς πού ἐπισκέπτονταν τό Μοναστήρι δέν ἔφευγε νηστικός. Φεύγοντας μάλιστα, τοῦ ἔδιναν νά πάρει καί μαζί του διάφορα ἐφόδια ἀπαραίτητα γιά τή συντήρηση τῆς οἰκογένειάς του. Ἡ τακτική αὐτή ἦταν κάτι τό πολύ σημαντικό γιά τά δύσκολα χρόνια τῆς ἀνέχειας καί τῆς δυστυχίας. Δέν χρειαζόταν νά ζητήσει κάποιος γιά νά τοῦ προσφέρουν. Ἔτσι, ὅταν κάποιος Παριανός ἦταν πολύ φιλόξενος στό σπίτι του, ἔλεγαν μέ θαυμασμό οἱ συνάνθρωποί του: «αὐτός ἔκανε τό σπίτι του Λογγοβάρδα!».



Στά δύσκολα χρόνια τῆς Κατοχῆς (1941–44) ἡ ἔμπρακτῃ ἐκδή-
λωση ἀγάπης μέ τήν προσφορά ἐλεημοσύνης ἦταν καθημερινή πρα-
κτική. Ἡ Μονή τότε ἔσωσε ἀπό τήν πείνα πολλούς Παριανούς προσ-
φέροντας καθημερινά 150–200 μερίδες φαγητοῦ. Ὁ Ἅγιος Γέροντας
Φιλόθεος ἀναφέρει στά βιβλία του πῶς ἡ Ὑπεραγία Θεοτόκος Ζωο-
δόχος Πηγγή, ἡ ὁποία προστάτευε τό Μοναστήρι, πλήθαινε τά ἐλ-
λάχιστα διαθέσιμα τρόφιμα καί γλύτωσε ἔτσι τούς Παριανούς ἀπό τόν
ἀφανισμό ἐξ αἰτίας τῆς πείνας.

Ὅταν τελείωσε αὐτή ἡ φοβερή λαίλαπα καί πάλι συνέχισε ἡ Μο-
νή τό πλούσιο κοινωνικό ἔργο της μέ πολλούς τρόπους. Ἦταν κα-
θιερωμένο, μία μέρα τῆς ἐβδομάδας νά ἔρχονται οἱ φτωχοί ἀπό
ὅλο τό νησί γιά νά πάρουν τρόφιμα καί ἄλλα ἀπαραίτητα ἐφό-
δια. Ἀρκετά παιδιά φτωχά καί ὀρφανά σπούδασαν στηριζόμενα
ἀποκλειστικά στή χορηγία τῆς Μονῆς.

Ἀξίζει νά μνημονεύσουμε ἀκόμη, ὅτι ὁ Ἅγιος Γέροντας συνέχισε
τά ἔργα ἀγάπης καί φιλάνθρωπίας καί ὅταν ἀκόμη ἀποσύρθηκε τά
τελευταῖα χρόνια τῆς ζωῆς του στή Μονή Θαφανῶν. Πολλά ἀπό τά
πνευματικά του παιδιά τοῦ ἔδιναν ἐλεημοσύνη, ἀπό τό περίσσειμα
καί ἀπό τό ὑστέρημά τους, γιά
νά ἔχει χρήματα ὁ Γέροντάς
τους νά συνεχίσει νά προσφέρει
σέ ὅσους εἶχαν ἀνάγκη. Ἐδινε
τά πάντα καί ὁ Θεός τοῦ ἔδινε
πάλι μέσω τῶν πνευματικῶν
του παιδιῶν, γιά νά ἔχει νά
ξαναδώσει.

Ἦταν ἄνθρωπος ἀγάπης
καί θυσίας γιά τόν συνάν-
θρωπο. Ἀγαποῦσε τούς πά-
ντες χωρίς ὅρια. Ὁ πιστός
δοῦλος τοῦ Θεοῦ, Φιλόθεος,
ἀγαποῦσε ὅσο γινόταν πιό
ὀλοκληρωμένα τόν σταυρω-
θέντα Κύριό του καί ὅλους
τους ἀδελφούς του ταυτό-
χρονα.

(Ἀπό τό Περιοδικό «Πνευματική Κιβωτός», τεύχος Ἀπρίλιος–Μάιος
2005).

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Τριμηνιαῖο δημοσιογραφικό ὄργανο
τῆς «Πανελληνίας Ἐνώσεως Φίλων
τῶν Πολυτέκνων» (Π.Ε.ΦΙ.Π.).
ΚΩΛΙΚΟΣ ΑΡΙΘ. ΕΝΤΥΠΟΥ: 001721.

Ἔτος 48ο, ἀρ. φύλλου 190
Ἀπρίλιος–Μάιος–Ιούνιος 2026

Ἀκαδημίας 78Α — 106 78 ΑΘΗΝΑ.
☎ 210.38.38.496, 210.38.22.586,
FAX: 210.38.39.509.

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ: www.pefip.gr
e-mail: info@pefip.gr

Α.Φ.Μ.: 090047658, Δ.Ο.Υ. Α' Ἀθηνῶν.

Ἰδιοκτήτης–ἐκδότης: Π.Ε.ΦΙ.Π.

Ἰδρυτής: π. Νικόδημος Μπαλάλης († 2014).

Ἡ Ε.Π.Ο. συντάσσεται ἀπό Ἐπιτροπή.

Διευθυντής Συντάξεως: Ἰωάννης Γ. Θαλασσινός,
μαθηματικός–συγγραφέας, Πρόεδρος Π.Ε.ΦΙ.Π.